

روز جهانی تروما

روز جهانی تروما، ۲۶ مهر ماه مصادف با ۱۷ اکتبر گرامی باد.

تروما در دانش پزشکی به هر نوع ضربه، جراحت، شوک آسیب و حادثه وارد شده بر بدن انسان گفته می‌شود با این شرط که از خارج به بدن وارد شود و عامل درونی یا بیماری در بدن علت ایجاد آسیب نباشد. کارشناسان معتقدند، سه عامل عمده مرگ و میر در دنیا به ترتیب بیماری‌های قلبی و عروقی، انواع سرطان و تروما است که در کشور ما «تروما» در رتبه دوم قرار دارد.

تروما در دانش پزشکی به هر نوع ضربه، جراحت، شوک، آسیب و حادثه وارد شده بر بدن انسان گفته می‌شود با این شرط که از خارج به بدن وارد شود و عامل درونی یا بیماری در بدن علت ایجاد آسیب نباشد. کارشناسان معتقدند، سه عامل عمده مرگ و میر در دنیا به ترتیب بیماری‌های قلبی و عروقی، انواع سرطان و تروما است که در کشور ما «تروما» در رتبه دوم قرار دارد. سالانه حدود ۵ میلیون نفر در جهان جان خود را به علت حوادث قابل پیشگیری از دست می‌دهند.

تاریخچه روز جهانی تروما

نخستین آسیب ثبت شده در جهان که از طریق وسایل نقلیه رخ داده است، مربوط به یک موتورسوار نیویورکی در سال ۱۸۹۶ بوده است. بعد از آن و در همان سال یک عابر پیاده ساکن لندن جان خود را در اثر برخورد با یک وسیله نقلیه از دست داد.

این در حالی است که صد سال بعد تعداد مرگ های ناشی از حوادث ترافیکی، به ۲۵ میلیون نفر رسید و همین موضوع، کارشناسان جهانی را بر آن داشت که از این امر به عنوان فاجعه خاموش قرن یاد کنند و به همین مناسبت ۱۸ اکتبر (۲۷ مهر) را به عنوان روز جهانی تروما نامگذاری کنند. این در حالی است که سالانه هزاران مرگ و میلیون ها جراحت ناشی از تروماهای مختلف به وقوع می پیوندد و میزان این مرگ و میرها سال به سال در حال افزایش است.

17 اکتبر روز جهانی تروما Trauma در دانش پزشکی به هر نوع ضربه، جراحت، شوک آسیب و حادثه وارد شده بر بدن انسان گفته می شود با این شرط که از خارج به بدن وارد شود و عامل درونی یا بیماری در بدن علت ایجاد آسیب نباشد.

کارشناسان معتقدند، سه عامل عمده مرگ و میر در دنیا به ترتیب بیماری های قلبی و عروقی، انواع سرطان و تروما است که در کشور ما «تروما» در رتبه دوم قرار دارد.

اولین آسیب ثبت شده در جهان که از طریق وسایل نقلیه رخ داده، مربوط به یک موتورسوار نیویورکی در سال ۱۸۹۶ بوده است. بعد از آن و در همان سال یک عابر پیاده لندنی، جان خود را در اثر برخورد با یک وسیله نقلیه از دست داد.

100 سال بعد تعداد مرگ ناشی از حوادث ترافیکی، به ۲۵ میلیون نفر رسید و همین موضوع، کارشناسان جهانی را بر آن داشت که از این امر به عنوان فاجعه خاموش قرن یاد کنند و ۱۷ اکتبر (۲۵ مهر) را به عنوان روز جهانی تروما نامگذاری نمایند.

منظور از تروما چیست؟

تروما هر آسیبی که در اثر افزایش انرژی ورودی به بدن ایجاد می‌شود. این انرژی ممکن است از نوع ضربه‌ای، مکانیکی، حرارتی (سوختگی)، شیمیایی یا انواع دیگر باشد.

مقابله با تروما، اهمیت تفاوت این موضوع در اورژانس و فوریت‌های پزشکی مشخص می‌شود. مثلاً در برخورد با بیمار دچار سنکوپ و یا شوک، اگر عامل، بیماری باشد، امدادگر به راحتی می‌تواند اقدام به جابجایی بیمار کند. ولی در شرایط تروما، به علت وجود احتمال آسیب‌های شدید مانند قطع نخاع، هر نوع جابجایی و حرکت بیمار بدون حمایت و ثابت نمودن بدن و توسط اشخاص غیر مجرب ممنوع است.

تروما را می‌توان براساس مکانیسم آسیب (حوادث ترافیکی، سقوط، حوادث منزل، ...)، محل آسیب (سر، شکم و ...) و یا بر اساس ویژگی‌های عامل ایجادکننده تروما (ترومای نافذ شکم) با شیء بُرنده) یا ترومای غیرنافذ (بلانت) و همچنین ترومای حرارتی یا فشاری (باروتروما) و غیره) تقسیم بندی نمود.

امروزه تروما از مباحث مهمی است که در اکثر کشورهای پیشرفته مورد توجه جدی قرار دارد؛ چرا که چهارمین علت مرگ در تمام دنیا و اولین علت مرگ در چهار دهه اول عمر محسوب

می شود. سالانه هزاران مرگ و میلیونها جراحت ناشی از تروماهای مختلف به وقوع می پیوندد. این مرگ و میر سال به سال در حال افزایش است.

تروما در ایران

در ایران اگرچه بیماری‌های قلبی - عروقی، اولین عامل مرگ و میر هستند، اما بیشترین عمر از دست رفته در کشور ما در اثر تروماست، چون بیماری‌های قلبی - عروقی بیشتر در افراد مسن روی می دهند، ولی تروما معمولا در افراد جوان اتفاق می افتد.

کارشناسان ۵۰ درصد عوارض ترومایی را مربوط به حوادث ترافیکی می دانند؛ به خصوص در ایران یعنی در کشوری که به گفته کارشناسان در هر ۲۰ دقیقه یک نفر در اثر تصادفات یا جان خود را از دست می دهد یا دچار صدمات جدی و معلولیت‌های دائم می شود.

آنچه باید در مورد تروما بیشتر به آن پرداخته شود، توجه مضاعف به این موضوع است که مجلس، دولت، وزارت بهداشت و دانشگاه‌ها باید تمام توانشان را بسیج کنند تا سیستم تروما در کشور سازماندهی و دایر شود.

به همین علت در کشورهای پیشرفته برای حل این مسئله سیستم تروما یعنی سیستمی برای مدیریت و درمان مناسب مصدوم از صحنه حادثه تا پایان درمان و بازتوانی و برگشت مجدد و کارآمد او به جامعه، ایجاد کرده‌اند.

50 درصد عوارض ترومایی، مربوط به حوادث ترافیکی است اگرچه بیماری‌های قلبی عروقی، اولین عامل مرگ و میر هستند، اما بیشترین عمر از دست رفته در کشور ما در اثر تروماست، زیرا بیماری‌های قلبی عروقی بیشتر در میان افراد مسن روی می دهد، اما تروما معمولا در افراد جوان اتفاق می افتد.

این در حالی است که کارشناسان ۵۰ درصد عوارض ترومایی را مربوط به حوادث ترافیکی می دانند.، به خصوص در ایران یعنی در کشوری که به گفته کارشناسان در هر ۲۰ دقیقه یک نفر در اثر تصادفات جان خود را از دست می دهد و یا دچار صدمات جدی و معلولیت‌های دائم می شود.

در آسیب های تروما به شکل صد درصد می توان افراد را نجات داد

به گفته دکتر محمد رئیس زاده ، عضو شورای راهبردی ترومای کشور و فوق تخصص جراحی عروق، به سه دلیل توجه به تروما اهمیت دارد. ابتدا اینکه تروما، تقریبا سومین عامل مرگ و میر در کشور ما است. همچنین تروما و سوانح بیشترین عمر مفید را از جامعه ما می گیرد، به این دلیل که تصادفات معمولا در میان افراد ۲۰ تا ۴۵ سال رخ می دهد و اکثر افراد در جاده ها در این گروه سنی هستند.

وی می گوید: وقتی فرد ۲۰ سال در جاده بر اثر تروما از دست می رود، اگر سن امید به زندگی را ۷۲ سال در نظر بگیریم، یعنی نزدیک به ۵۲ سال عمر وی از بین رفته است، در حالی که در بیماری های قلبی، عروقی و سرطان ها عمدتا سن های بالا درگیر هستند.

وی با بیان اینکه میزان عمر از دست رفته در تروما یک و نیم برابر مجموع عمر از دست رفته بر اثر سرطان و بیماری های قلبی و عروقی است، تصریح می کند: نکته دیگر اینکه می توانیم در موضوع تروما از سوانح و حوادث موثرتر جلوگیری کنیم در حالی که در موضوع بیماری های قلبی، عروقی و سرطان ها اینگونه نیست.

ممکن است پیشگیری ها و درمان های در این دو نوع بیماری خیلی موثر واقع نشود اما در موضوع تروما به شکل صد درصد می توان افراد را نجات داد به این دلیل که در تروما و تصادفات نیروی مفید جامعه از دست می رود و افراد مولد موثر و جوان جامعه دچار آسیب می شوند نکته دیگر اینکه درمان و پیشگیری از آن قطعی تر و درمان یافته تر از بیماری های سرطان و قلبی عروقی است.

کاهش قابل توجه میزان تلفات حوادث جاده ای

رئیس زاده همچنین معتقد است: از سال ۸۴ که تقریبا ۲۷ هزار نفر تلفات جاده ای داشته ایم و هم اکنون این آمار در سال ۹۴ به ۱۶ هزار و ۷۰۰ رسیده است، کاهش قابل توجهی را با برنامه ریزی انجام شده داشته ایم اما همچنان عدد بالا است و در دنیا تقریبا مقام پنجم را به نسبت جمعیت داریم و پس از عراق قرار گرفته ایم.

اصلا زیبنده کشور ما نیست که سالانه حداقل ۱۶ هزار نفر از هموطنان خود را از دست دهیم، بالغ بر ۱۲ هزار میلیارد تومان ضرر اقتصادی تحمل کنیم و اگر سایر آسیب های اجتماعی و معلولیت ها را حساب کنیم خسارات مالی تا حدود ۵۰ هزار میلیارد در سال ذکر شده است. برخی کشورهای دنیا میزان تروما را با برنامه ریزی بسیار کاهش دادند و میزان آن را به زیر ۲ یا ۳ هزار نفر در سال رساندند که در این باره آموزش موضوع بسیار مهمی است.